

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egy eszám ára 5 kr. Készletek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal: K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetéseknek s előfizetési pénzek küldendőek.

A királyné halála.

Már közel egy hete, hogy gyilkos hideg vasa kioltotta a legjobb királynő és legnemesebb nő életét s a magyar-nemzet legmélyebb fájdalmi között bizonyos megnyugvással láthatja azt a példátlan részvétet, mely a mi jó és böcs uralkodónk iránt nyilvánul. A művelt világ összes koronás fői részvét táviratokban adtak kifejezést elszörnyűködésüknek a halatlan merénylet felett s meleg szívvvel siettek vigasztalására az agg uralkodónak s ezen táviratok hangja igazán tanubizonyságot tesz arról, hogy a magyar uralkodó pár mily nagy tiszteletben áll a nemzetek előtt. A nagyszívű német császár még a gyászhir első pillanatában elhatározta, hogy a temetésen személyesen megjelenik. Ugy az öreg szász király is, s esetleg a szerb és román király is, míg Olaszország trónörököse és Oroszország egy nagyherceg által fogja magát képviseltetni. És látni fogunk egy olyan temetést, aminőt a világ schasem látott s mely méltó leend a nagy királynéhoz.

A magyar társadalom is már magához tért a borzalmas hír által okozott szörnyű megdöbbenésből s nyomban megszületett a nagyszerű eszme, hogy szeretett királynénk emlékét márványban kell megörökíteni. Egy nagyszerű monumentális szobor legyen külső jele azon soha el nem enyésző szeretetnek, melylyel a magyar nemzet Erzsébet királyasszonyt életében körülvevé. És e célra már az első napokban 100 ezer frt gyűlt be közadakozásból. De ez csak a gazdagok első adománya s hátra vannak még a nemzet milliói, kik várják az időt és alkalmat, hogy hozzá járulhassanak a legszebb célhoz, mely valaha magyar embert lelkesített. És mindezek mellett, mint sötét bánat ráborul a tengernyi gyászlobogó Magyarországi városaira s helységeire s minden arezon ott ül a fájdalom s minden szívben fészket vert a keserűség s nem egy szemből kicsordul a könny. Ez ország még látta máskor is a koronás fő halálát, de igazabb fájdalommal soha senkit sem siratott el s ha látja a mi jó öreg királyunk mindezt, talán némi vigasztalást nyer a népek millióinak igaz részvételében.

O.

A királyné életéből.

A királyné mint feleség.

Az Orsz. Hirlapból vesszük át az alábbi érdekes közleményt:

Sok mindenfélet irnak a magyar lapok a királynéről: hogy évtizedek óta elvonult nemcsak a politikától, de minden szerepléstől, még az udvar apró cseprő dolgai, kellemetes történetkéi, filigrán, pókhálószerű intrikái se érdekelték — pedig ez a királynék revierje — ők itt és így szövik a történelem vásznát.

Minden előkerül most. Egy kosár anekdóta. Ami bájos csecebecsék, melyek mind azt bizonyítják, hogy egyszerű volt és jó és hogy szeretett minket. Elmesélik barangolási kedvét, gyalogos kirándulásait lakatlan erdőségekben, hogy mennyire szerette a természetet és mennyire kerülte, szinte gyűlölte az embereket. De hát nem volt-e igaza? A finom lelkek előre sejtene. A természet nem bántotta, emberkéz ölte meg.

Őnök nem pszichológusok, akik ezeken csodálkoznak és nem értik a fájdalmas anyát, a mater dolorosát, aki menekül vérző szívével, bánatos emlékeivel idegen tájakra, ujakra és mindig ujakra. A fák, ezek a jó barátok. De ezekből is csak az ujak. Az új fák nem emlékeztetnek semmire.

De csak tovább, csak egyre tovább. Egyik tájék sem az igazi. A fák nem lehelnék sehol annyi oxigént, hogy szabadon, boldogan lélegezhessék, a füveken nincs annyi harmat sehol, hogy a bánatot elmossa, a tenger nem morog olyan hangosan sehol, hogy szívének fájdalmas dobogását megtompítsa.

Új tájak többé nem elegendők. Apró cipői hiába taposták a hegyek anyagját, a tengerpartok homokját. Minden milieuban az marad, aki volt. Több kell. Új nyelveket tanul, amiket soha se hallott. Görögül tanul. Fut, fut a királyné a saját énjé előtt.

De ebben a szörnyű lelki vergődésben is van egy szál, amit nem kíván elejteni, van egy fénysugár, mely a régi, a valódi életből átnyult abba a másikba, amit keresett, de nem birta megtalálni: a hitvesi hűség, a gyöngédség királyi férje iránt. Ez átvette magát a rettenetes apathián — s nem egy példa csillan ki az átláthatlan ködből, melybe kedélyvilágát burkolta, hogy csak látszólag nem érdekelte semmi a világi zajból, hogy félénk aggódással csüggött férjén és csodálatos női ösztönrel igyekezett elhárítani minden bánatot, ami őt érthette. Most a legutolsó napokban épen úgy, mint régebben.

Mikor a horvát czimersértés hozta háborgásba a magyar közvéleményt, Tisza, az akkori miniszterelnök és Szapáry Gyula, az akkori pénzügyminiszter, Bécsbe utaztak, hogy a királynak jelentést tegyenek s az elégtétel módját is megbeszéljék ő felségével. A kérdés igen kényes volt, mert a sértés nagy kaliberű — a magyar czimerre nem lehetett rámondani, hogy festett pléh, az országgyűlés minden pártja zugott — a szegény, jó Bedekovics szegyezte magát és mutatkozni se mert nyilvános helyen, az ebédjeit is szobájában ette az „Angolkirály-

nő“-nél, míg másrészt komplikálta az elégtételtevés módját, hogy a Ház közjogi tudósai olyasmit okoskodtak ki a törvényből, hogy Horvátországban az állami épületeken a magyar czimer használati joga nem egészen evidens. Akár úgy van, akár nem úgy van, de elégtétel mégis kellett.

A miniszterek tehát Bécsbe mentek és a Burgban folyt a tanácskozás a király elnöklése alatt. Jelen volt még a két miniszteren kívül Oroczy Béla báró és egy negyedik miniszter, aki a részleteket nekem mindjárt akkor elbeszélte.

De a részletek, bármilyen érdekesek legyenek is, nagyjában fölöslegesek ebben a keretben, amelyben fölhasználok. A lényeges csak az, hogy a királyt nagyon lehangolta a tanácskozás, mely kora délután kezdődött és benyult az esti órákba. Látható idegességgel ismételte:

— Igen kellemetlen úgy.

A miniszterelnöknek az volt az előterjesztése, hogy a magyar czimer katonai pompával tétessék vissza az állami épületekre, ahonnan leszakagták.

A király a törvényhez ragaszkodott.

— Az nem lehet, ha nincs rá törvény.

— De a sértést mégis reparálni kell, az úgy nem maradhat — hangsúlyozták sorba a miniszterek, lefestvén újra és újra a magyar nemzet méltó fölháborodását.

A király sokáig habozott, végre teljesen kifaradva mondá:

— Ám jó, tétessük föl katonai parádéval a magyar czimert, de aztán azonnal le is kell venni. Így aztán meglesz az elégtétel is és a törvény sem szenved.

Tisza Kálmán jéghideg arcza kigyult:

— Az nem lehet, felséges uram. Ennyivel mi haza nem mehetünk.

— Hát mit kívánnak? — kérdé a király izgatottan.

— Az egyedül megfelelő, felség és egyszersmind a legkevesebb, amit ebben az esetben kívánni lehet és kötelességünk is kívánni, hogy a czimer tétessék föl katonai pompával és addig hagyassék ott, míg aztán a magyar országgyűlés később a maga határozatából levéte.

Az uralkodó nem osztotta ezt a nézetet, mire Tisza és a többi miniszterek sorba kifejtették álláspontjukat, előadva egész körülményesen érveiket és lefestve élénk színekkel a helyzetet. De a király nem, nem. Tehát új oldalakat kezdtek kieszélni. A király szemlátomást kedvetlenebb lett és ingerlékeny s mikor már elég jól megtámogatták a magok igazait, mindig odacsúgott nekik egy ellenérvet, már-már kimondta volt az ultimátumot, midőn jó szerencse, belépett az ajtón a szolgálattelvő kamarás és halkan jelenté:

— A felséges asszony már várja felségedet.

Ebédre voltak menendőek együtt Károly Lajos főherceghez.

A király lecsapta az aktákat az asztalra, fölkel a székéről és elhagyta a tanácskozási asztalt magyarázat nélkül, még csak a kezével se intve bucsut az ámuló minisztereknek. Csak aztán később

fordult vissza a terem közepéről s nem minden fölindulás nélkül szólt:

— Holnap folytatjuk.

A magyar miniszterek meglehetősen nyomott hangulatban távoztak. Rossz kilátások voltak másnapra. Ha nem lett volna előre megváltva a páholyuk az operába, bizony el se mentek volna, hanem otthon, a bank-gassei kopott házban busulnának, hogy miképpen kell majd hazamenni. De mégis csak elmentek és kedvetlenül hallgatták az opera áriát.

Egyszer csak a második fölvonás végén megnyílik a páholyajtó és belép rajta sima, elegáns lépteivel és mozdulataival Nopesa báró, a királyné udvarmestere, frakkban, fehér szegfűvel a gomblyukában.

— Hát te honnan jössz? rohanták meg egyszerre.

A Károly Lajos főherceg ebédjéről jövök. A királyné küldött hozzám.

— Én hoztam? csodálkozik Tisza.

— Igen, igen — és közelebb hajolva Tiszához, halkan folytatja: A királyné igen aggódik és azt a parancsot adta nekem, hogy rögtön keresselek föl.

— Aggódik, és miért?

— Hogy a könngrátrai csata óta nem látta a királyt olyan levertnek, szomorúnak, mint ma este a minisztertanácsotok után. A felséges asszony azt üzeni, hogy éppenséggel nem tudja, miről van szó, de arra kéri, hogy ha lehet, engedj.

Tisza elkezdett pislogni, szaporábban, mint szokott. Ez mindig azt jelentette, hogy el van érzékenyülve. Egy darabig némán bámult maga elé, aztán a maga egyszerű, páthosnéküli modorában adta meg a választ:

— Mond meg a királynénak, hogy a felséges királyért és a dinasztiaért az életemet is odaadom, ha kívánják, de épen az ő és a dinasztia érdekében nem engedhetek abból, amit kértem.

Nopesa báró visszament legott a válasszal. Hogy mi történt aztán, homály fűdi. De csodák-csodája, minden megváltozott. Reggelre mosolylyal fogadta a tanácsba összegyűlt magyar minisztereket a király s felhőtlen homlokkal, vidáman adta beleegyezését a kormány előterjesztésébe. Mi kergette el homlokáról a felhőket? Isten tudja. A konstátálható adatok csak idáig szólnak. A többiről már csak sejteni lehet, hogy egy vállán áthajló, szelid, jószágos hang:

— Engedj uram, férjem, a szegény magyaroknak.

Mikszáth Kálmán.

Erzsébet királyné és a magyar irodalom.

Nagy szíve mélységes szeretetével vonzódott mindenhez, ami magyar. Szerette egyenességünket, felséges férjéhez való nagy, hódolatteli ragaszkodásunkat, szerette, hogy annyira szerettük. Hisz mikor legutoljára járt köztünk gyászba borult alakja és a királyi palota ablakából kitekintett az alant éljenző tömegre, könybe lábadva mondta magyar udvarhölgyének:

— Mennyire szeretnek itt engem!

Ez a hozzánk való nagy szeretete kedveltette meg vele irodalmunkat is. Kevesen tudják, hogy a felséges asszonynak az ő szívbéli költőjén, Heinen, kívül legkedveltebb olvasmányai magyar írók voltak. Jókaihoz nemcsak igaz barátsága vonzotta, melyet egyetlen alkalommal sem mulasztott volna el nyilvánítani, hanem muzsája iránt érzett hódolata is. A Kárpáti Zoltán legkedvesebb olvasmányai közül való volt, a Szerélem bolondjai-nak ajánlását pedig örömmel fogadta el.

Ferenczy Idának, az ő kedvelt fölolvasonőjének, figyelemmel kellett kísérnie az újabb magyar irodalmat, melynek java szépirodalmi termékei egy budapesti udvari könyvkereskedő útján jutottak az udvarhoz. Hogy mily élénk volt a felséges asszony érdeklődése, legjobban vallja a következő eset. Az újabb magyar elbeszélők közül főleg Justh Zsigmondot szerette, akinek korai halálán való fájdalom nem egyszer nyilvánította Ferenczy Ida előtt. Ismerte minden munkáját s mikor halálakor szó volt, hogy egyik novella-kötete sajtó alatt van, türelmetlenül várta megjelenését. Fölolvasonője többször kérdezősködött a könyvkereskedőtől, mikor jelenik meg a könyv, s kérte annak nyomban a megjelenés után való megküldését. Közben a felséges asszony Budapestre jött és e sorok írója épen jelen volt, mikor

Ferenczy Ida Erzsébet királyné magánkönyvtára részére megvásárolta Justh Zsigmond Delelön című novellás könyvét, kifejezve azt, hogy mint fog örülni ő felsége, hogy a könyv már megjelent.

Erzsébet királyné főleg azokat az írókat szerette, akik a magyar társasélet keretében festették a magyar életet. A vidéki társadalom rajza, a hamisítatlan magyar lélek nyilvánulása egy-egy novellában vagy regényben leginkább megnyerte tetszését. A fantasztikust nem igen kedvelte és fölolvasonője is természetű könyvekkel. Az érzések tiszta, természetes megnyilatkozása, a lélektani festések különösen érdekelték és Ferenczy Idával nem egyszer élénk eszmecserebe bocsátkozott a történet fordulatain. Ismerte mind a nevesebb magyar költőket (s írókat, hisz mestere megismertetésökben maga is kiváló embere volt a tollnak: Falk Miksa. Egy-egy novella után vagy regény közben nem egyszer került a sor költeményre és Petőfi érzelmes szerelmi költeményei, főleg azok, melyek házasságának boldogságát örökítik meg, nagyon tetszetek a felséges asszonynak.

Kedves írója volt régebben Eötvös József báró, akinek Karthausi-ját többször fölolvastatta magának. Ime, asszonyi fenkölt szívének vonzódása az érzések lágyzavú dalnokához. Mikor Eötvössel, aki tudvaleg az Andrássy-miniszterium kultuszminisztere volt, egy udvari fogadás alkalmával találkozott, mosolyogva mondta, hogy ő már régóta ismeri — könyveiből. Nemesak regényeit ismerte, de igen tetszett a Végrendelet című költeménye is, sőt megjegyezte, hogy hírből ismeri nagy munkáját a XIX. század uralkodó eszméit is, melyet felséges férje különösen dicsért.

Nagy tájékozottságát irodalmunk ismeretében egyre gyarapította és mindig örült, ha udvarhölgye egy-egy újabb jó magyar könyvre tette figyelmessé. Most meggyászolja halálában az az irodalom is, melyen nagy szíve szeretetével oly igazán ücsüngött.

Erzsébet királyné és a cigányzene.

Erzsébet királyné rendkívül kedvelte a cigányzenét. A millenium évében, egy feltűnő szép őszi napon, 1896. október 14-én, a Svábhegyre rándult ő felsége leánya Gizella bajorfőhercegnéasszony és Ferenczy Ida fölolvasonő társaságában. A király kísérelővel a svábhegyi fogadó nyílt erkélyén foglalt helyet, ahová Ybl Lajos budai várkapitány előzetesen odarendelte Radics Bélát zenekarával együtt. A királyasszony szembeült a tizenhat tagból álló bandával és sorra huzatta el kedvencez nótáit, a „Csak egy kis lány van a világon”, „Édes anyám is volt nekem” és a „Ritka árpa, ritka buza, ritka rozs” kezdetű magyar dalokat s végül a Strausz-féle keringőket. A cigányok délután kettőtől ötig játszottak egyhuzamban. Amikor az idő hűvösebbre vált, ő felsége a belső étterembe vonult, ahol fél hattól hétig hallgatta a cigánymuzsikát. Távazásakor ő felsége ezt mondta a cigányoknak: „Nagyon örülök és köszönöm, hogy ily szép élvezetet nyújtottak nekünk.”

A budapesti cigánymuzsikások a temetést követő napig nem játszanak s Radics Béla bandája a főudvarmesteri hivataltól engedélyt kért, hogy bábszínházba küldhessen Bécsbe.

Könyv a királynéről. A német könyvpiac legjobban keresett műve most d'Albon Jenő bécsi publicista könyve: Unsere Kaiserin. A könyv Szeliński György bécsi könyvkereskedőnél jelent meg és a királyné egyetlen kimerítő életrajza.

A merénylet.

Luccheni újabb vallomása.

Genf, szept. 13. A vizsgálóbíró ma hosszasan kihallgatta Lucchenit s szóba hozta azt a levelet, a melyet a Don Marzio című szocialista újság kiadójához intézett. Luccheni erre azt felelte, hogy meg akarta mutatni, hogy sem nem bolond, sem nem nyomorult. Megvallotta, hogy a fölmutatott ráspoly az övé s azt mondta, hogy a hegye azelőtt nem volt letörve. A gyilkos szerszámot csak nemrég vette Lausanneban egy vaskereskedőnél.

Azután eddigi életét írta le a gyilkos, Párisban született, szüleit nem ismeri. Franciaország fő-

városának semmi emléke sem maradt meg benne. Legkorábbi benyomásai abból az időből valók, a melyet mint egészen fiatal gyermek a párizsi kórházban töltött. A mikor tíz éves lett, elküldték s azt mondták neki, hogy most már éljen meg a maga emberségéből. Husz éves koráig Páriban különböző iparágakban foglalatzkodott, aztán kikiszolgált a katonaságnál Casertában és Nápolyban, majd szolgál szegődött egy herezegi házba. Gazdája nagyon jól bánt vele.

— Hanem azért, — ugymond, — mindig ez volt az én eszmém!

— Micsoda eszme? — kérdezte a vizsgálóbíró.

— Anarchista voltam, a nélkül, hogy tudtam volna.

Szolgálatát elhagyva bejárta Olaszországot, aztán nyolcz hónapig mint földmunkás dolgozott a Sonnenbergen, a zürichi kantonban, 1894-ben Bécsbe ment, a hol csak rövid ideig tartózkodott, aztán Budapestre utazott, hol két hetet töltött. Ott látta kétszer is a királynét. Az olasz konzul ajánlására jegyet kapott Fiuméig, a honnan azután gyalog ment Triesztbe. Ott az olasz konzul nem akarta őt támogatni, hanem átadta a rendőrségnek, a mely négy napig fogságban tartotta s azután a határra vitette. Később sok olasz városban dolgozott, majd Lausanneba ment, a hol buzgón járogatott a szociálisták és anarchisták gyűléseire.

A gyilkos határozottan állítja, hogy nem volt része a milánói zavargások idején az olaszok között megindult mozgalomban. Abban az időben Salvo-ban dolgozott és körülbelül két héttel ezelőtt tért vissza Lausanneba. Luccheni megerősítette mindazokat a részleteket, a melyek a legutóbbi időben viselt dolgaira vonatkoznak, beismer mindent, a mit terhére rónak. Bünbánást nem érez s azt hiszi, hogy undok büntetéssel előmozdította az anarchia ügyét. Hogy büntérsai lettek volna, azt határozottan tagadja. Nagyon világosan és határozottan beszél. A genfi rendőrség által elfogott három embert fogságban tartják. Egyikük nagyon gyanús és anarchistának vallja magát.

A fentebb említett levélnek, melyet Luccheni a börtönből egy nápolyi szocialista újság szerkesztőjéhez írt, s a melyben fejtegeti az anarchizmus teóriáját, egyik része így hangzik:

Kérem, szerkesztő ur, lépjen az ellen a vélemény ellen, mintha én Lombrosoféle bűnös volnék. Szó sincs róla, hogy nyomor vagy szükség kergetett volna engem erre az utra. Nézetem, erős meggyőződése, hogy a földszínéről el kell pusztulni minden uralkodónak. Az én tettem csak egy ütés. gyors egymásutánban fogja érni a többi ütés az uralkodókat. Nemesak a császárok, hanem a miniszterek és mindazok az emberek, a kik a más munkáját szíjnyozva élnek, el fognak pusztulni a föld színéről.

Genf, szept. 13. Egy hírlaptudósító beszélt Pohl Ádámmal, Genf város ügyészével, a ki képtelenségnek mondott minden kiadási kombinációt. Lucchenit csakis Genfben fogják elítélni és legfőkébb élethossziglani börtönre. Sajnos, a büntetés nem valami szigorú. A börtönben Luccheni megválaszthatja a foglalkozását és csak úgy bánnak majd vele, mint Aprison de Tevehé egyéb foglyaival. Pohl már többször kihallgatta Lucchenit, a kinél kevésbé tapasztalta az anarchista foglyok henezegetését.

Mikor tudatták vele, hogy a királyné meghalt, se örömet, se levertséget nem tanusított. Azt mondotta: „Ezt akartam.”

Jellemzi, hogy midőn Aubert rendőrfőnök megkínálta helylyel a kihallgatási teremben, a hol egy hosszú asztal mellett két szék van, Luccheni szeliden kérdezte, melyik székre üljön. Aubert a kezébe adta a talált ráspolyt, melylyel a királynét meggyilkolta, s föl szólította, mutassa meg, miként végezte a gyilkosságot? Luccheni mosolyogva ismételte meg a gyilkos mozdulatot, mutatva Aubert mellén, mint emelte föl a gyilkost s hová szurt.

Genf, szept. 23. A mai napon alkalmam nyílt látni Lucchenit, a gyilkost, sőt azt is megengedték, hogy a vizsgálóbíróknak vele folytatott beszélgetését meghallgassam. Délután félháromkor a törvényszék épületébe mentem Navazza főügyészhez, a ki e szavakkal mutatta föl nekem a gyilkos fényképét:

— A fotográfia jól sikerült, de helyes foglal-

mat erről az emberről még nem nyujthat. Soha életben ilyen fajta gonosztevőt még nem láttam. Büszke tetteire és nem szűnik meg sajnálkozni azon, hogy nem fogják a vérpadra vinni. A bűntény nagyzási hóbortja szól ki belőle, emellett azonban nem örült, teljesen korrekt kifejezésekkel él és eszejárása logikus, következetes. De hát győződjek meg a saját szemeivel. Épen lenn van a vizsgálóbírónál, majd odavezettetem.

Az államügyészség egyik titkára lekísért a vizsgálóbíró irodájához. A vizsgálóbíró kilépett s így szólt:

— Azonnal meg fogja látni Lucchenit, csak ép befejezem a folyamatban levő kihallgatást. Ép most erősítette meg azoknak a csendőröknek a valóságát, a kik a börtönbe bekísérték. Akkor még senkinek sem tudta, hogy a királyné halálának szurás érte. Luccheni dalolt a kocsiban, a melyben a csendőrökkel együtt ült, a csendőrök rendreutasították és így szóltak hozzá:

— Miért sértette meg a királynét és miért ütötte meg még az öklével is?

Luccheni nevetett.

— Öklömmel ütöttem meg? Szó sincs róla. Beleszurtam és pedig igen jól találtam.

A csendőrök hüledezni kezdtek és nem akarták elhinni a dolgot, de Luccheni töviről-hegyire elmondott mindent, a hogy történt.

A vizsgálóbíró a gyilkos eszközt is megmutatta nekem, egy kis igénytelen külsejű ráspolyt, mely a használatától már nagyon elkopott.

A vizsgálóbíró ezután bement az irodájába és a mikor újra kilépett, kivették u. ána a foglyot is. Luccheni egy börtönőr kíséretében jelent meg.

— Várjon egy kicsit Luccheni! Szólitotta meg a vizsgálóbíró. A gyilkos megállt a folyosón, mire a vizsgálóbíró rámutatva, így folytatta:

— Ismeri ezt az urat?

— Nem én, sohasem láttam! felelte Luccheni, miközben mosolyogva fixirozott.

Jól szemügyre vettem a gyilkost. Felső ajkát szőke, tuskés bajusz fűdi. Zöldesszürke, mélyenfekvő szemei vannak, a melyek beszéd közben élénken villognak. Kezeivel, melyek vastos, zömök természetűek nagyon is hosszúaknak látszanak, élénken hadonásznak. Luccheni szinte borzalmas nyugalommal felelt a vizsgálóbíró által hozzá intézett összes kérdésekre. A vizsgálóbíró folytatta kérdészkódását:

— Hol volt ön ugusztus 30-án, a mikor a királyné Territetbe megérkezett?

— Szerdán? Akkor még a lausannei postaház építésénél dolgoztam.

— Balkezét használta ön, mikor a bűntényt véghezvitte?

— Oh nem, mindent a jobb kezemmel szoktam végezni. Ezuttal is a jobb kezemmel intéztem a döfést.

A gyilkos e szavaknál mosolygott, kissé előrehajította testét és kezével megmutatta, hogyan szurt bele a királynéba. Szemei vadul villogtak, azután újra vigyorgott.

Most a vizsgálóbíró helyettese szólitotta meg:

— Hallja-e Luccheni. Hátha úgy fordult volna a sor, hogy alkalma lett volna megölni az olasz királyt vagy Crispit; ezt is megtette volna?

— A királyt — válaszolt Luccheni — azt szívesen megöltem volna, de Crispit! Azt nem. A világért sem. Crispi az én emberem. Crispi tolvaj, a ki 350,000 lírát lopott. Én az ő helyében tizszer annyit loptam volna! Le a kalappal a tolvaj előtt! Tolvajt én nem gyilkolnék meg!

Mindezt Luccheni rendes mosolyával mondta olyan rejtett nyugalommal, hogy még a vizsgálóbíró is megborzott. Azután egyszerre a vizsgálóbíróhoz fordult a gyilkos:

— Ma szívtart kértém. Megkapom?

— Majd meglátjuk.

Azután elvezették Lucchenit, a ki ingó járással, szinte dülöngve és hosszú karjait lóbálva távozott. Mintha csak karjai időnként a földet érintették volna. Ez teszi érthetővé azt a benyomást is, melyet Sztáray grófné kapott róla, a ki, mikor a gyilkos a királynéhez közeledett, azt hitte, hogy az az ember megbottlott és majd hogy el nem esett. (N. Fr. Pr.)

A gyilkos büntetése.

A Svájcba elkövetett bűntettek alkalmazandó büntetésekről és büntetteknek az ottani jog szerint elbíráltóságokról egy, jelenleg itt időző svájci jogtanár a következő fölvilágosításokat adja:

Az 1848-iki szövetséges alkotmány 55. §-a eltörölte ugyan a halálbüntetést, de csak politikai bűntettek vonatkozásig; közönséges bűntettek továbbra is meghagyta a kantonok törvényhozása a halálbüntetést. Egyes kantonok azonban idővel egészen eltörölték a halálbüntetést, így Genf kanton 1871. május hó 24-én Hornung, a büntetőjog tanárának indítványára teljesen és egyszersmindenkora eltörölte azt.

Ennélfogva a genfi jog szerint nem lehet a gyilkost a hóhér kezére szolgáltatni. A genfi esküdtszék csakis életfogytigani fegyházra fogja Lucchenit ítélni, noha a genfi alkotmány 8. §-a értelmében a legmagasabb szabadságvesztés büntetés csakis 20 évi fegyház lehet.

A város gyásza.

Kézdivásárhely város képviselő testülete f. hó 17-én reggel 10 órakor rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a képviselők mind sötét gyászban jelentek meg. Polgármester meghatott hangon rövid gyászbeszédet tartott, melyet a képviselők felállva hallgattak végig. Ezután a polgármester indítványt tett, hogy a képviselő határozata meg, miszerint a gyászlobogók 30 napig kinttartassanak, 6 hónapig a város hivatalos levelezéseinek gyászkeretű papír és fekete pecsét használtassék, királyi és Felségéhez részvétírat intéztessek, a város 100 frt adjon a királyné szobrára. Vegyen részt a mai napon délután az ev. ref. templomban szeptember 20-án a római kath. templomban tartandó gyász istentiszteleten. — A képviselő egyhangulag elfogadja és határozatra emeli az indítványt. Valamint elfogadja a részvétírat szövegét, mely következőleg hangzik:

Császári és Királyi Apostoli Felség!
Legkegyelmesebb Urunk.

Mélyen megrendülve vettük a lesújtó hirt, mely Erzsébet királyné nemzetünk jótékony órangyala gyászos halálával nemcsak Felségedet, hanem minket hűséges alattvalóit oly mélyen lesújtott.

Szívünkben a fájdalom megmérhetetlen, de nem kevésbé mély és igaz azon részvét, melyet Felséged iránt érezzük.

Az isteni gondviselés csodálatos intézkedése újabb meg újabb csapásokkal sújtolja Felséget szívé, de minden bánata közös népeivel s az együttérzés még szorosabbá fűzi s megszenteli azon kapesot, mely a jó és böles királyt hűséges és hálás nemzetével összefűzi. — Ez a mély és őszinte érzés indít ezuttal is arra, hogy Felséged mélységes bánatában részt vegyünk s alattvalói hűséggel és szeretettel annak kifejezését adjunk.

Az egész művelt világ példátlan részvéte s hűséges alattvalóinak együtt érzése nyújtson Felségnek némi vigaszt s az isteni gondviselés adjon erőt a nagy csapás elviselésére.

Kik egyébaránt legmélyebb alattvalói hódolattal vagyunk

Kézdi-Vásárhely rendezett tanácsu város képviselő testületének 1898. szept. 17-én tartott rendkívüli közgyűléséből

alázatos szolgál

Bartók Károly,
polgármester.

Dobay János,
főjegyző.

Ujdonságok.

— A királyné temetésén Háromszék vármegyét Póta József főispán v. b. t. t., Gábor Péter alispán és Gödri Ferencz Seps-Szentgyörgy város polgármestere fogják képviselni.

— Színészet. Kézdivásárhely város tanácsa Baranyai Mihály és Sándori Kálmán színigazgatóknak engedélyt adott jövő év január 15-től kezdve színi előadások tarthatására.

— A helybeli jótékony nőegylet folyó hó 15-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen Székely Jánosné másodolnok a mély gyászban megjelent összes tagokhoz beszédet intézvén, mely részvét hangján emlékezett meg Erzsébet királyné haláláról, ama mérhetetlen veszteségről, mely a királyt, uralkodó házát és az országot érte. E gyászbeszédet a tagok állva hallgatták meg. A közgyűlés elhatározta, hogy Erzsébet királyné emlékéért jegyzőkönyvbe iktatja, Ő Felsége szeretett királyunk lesújtó fájdalmát és sötét gyászát, a hűséges ragaszkodás érzelmeivel könyvezve, mélyen érzett részvétét nyilvánítja. Ezen érzelmeinek Ő Felségéhez intézendő feliratban is kifejezést ad s a felirat szerkesztésével s a miniszterelnök ur Ő Nagyméltósága útján leendő felterjesztésével Farkas Miklós jegyzőt bizzá meg. Elhatározatott, hogy a női tagok melükön balfelől, a férfi tagok balkarjukon 30 napon át a fájdalom teljes részvét kifejezésének jelölül gyászcsokrot, illetve kar fátyolt fognak hordani, melyet a nőegylet oszt ki 10 kr. értékben, minek jövedelme a dicső emlékü Erzsébet királyné szobrára fog fordíttatni. A nőegylet 30 napon át kiadványait és levelezéseit gyászkeretbe foglalt papíron fekete pecsét alatt adja ki. Minden e nagy gyász esetre vonatkozó ünnepélyen testületileg fog megjelenni, s minden ily alkalomra előleges értesítés nélkül az ev. ref. papi lakban gyülekezik. Farkas Miklós jegyző indítványára folytán a Magyarország szívében Budapesten felállítandó Erzsébet szoborra 50 frtot szavazott meg s a közönségnél e czélra leendő gyűjtésre egy bizottságot küldött ki. A jelenlevő tagok közül többen rögtön aláírták a gyűjtőívet kisebb-nagyobb összegekkel. A begyűlendő összegnek illetékes helyre leendő eljuttatása végett felkérni határozta Póta József v. b. t. t. megyei főispán ur Ő nagyméltóságát. Végül a díszesen kiállított részvétfelíratot is jegyzőkönyvileg megörökíti. Kézdi-Vásárhely, 1898. szept. 16-án. A jótékony nőegylet.

— A kézdijárási tanítóikör folyó hó 24-én Sósmezőn az állami iskolában tartja ez évi őszi körigylését, melyre ugy az érdekelteket, mint a tanügy iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja az elnökség. A gyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Gyakorlati tanítás Scheidel Gyula sósmezői kartárs által. 3. Elnöki előterjesztések. 4. Vita-tétel: Helyes-e, hogy a mig az egyik tanuló a falitáblán számol, a többiek palatáblájukon dolgozzák ugyanazon feladatot? Mellette érvel Scheidel Gyula, ellene Szabó Kálmán karatnai tanító. 5. Monolog, Ambrus Róza alsó-csarnátoni tanítónő által. 6. A központi választmány által kiküldött ezen tételtől: „Minő tanítási és nevelési elvek szerint járjon el a tanító a tanulmányi kirándulások alkalmával?” — értekezik Uzirmai József alsó-csarnátoni tanító. 7. Szavaz Cseh Lajos alsó-csarnátoni kartárs. 8. Quartett György Albert és társai által. 9. A gyakorlati tanítás megbirálása. 10. A következő gyűlés helyének és tárgysorozatának megállapítása. Gyűlés alatt az új tiszti kar megválasztása. Kiss Jenő kézdijárási tanítóköri elnök.

— Gyász istentisztelet. Szombaton délután 4 órakor gyász istentisztelet volt az ev. ref. egyházban, a melyen a városi tanács és képviselő, valamint az összes hatóságok s testületek részt vettek s ezenkívül óriás közönség mind mély gyászban. A templomban Kovács István segédlelkész tartott egy magas röptű megható gyászbeszédet és az ev. ref. egyházi dalkör énekelt gyászdalokat. Az egész ünnepség komor pompában folyt le s teljesen méltó volt azon fájdalmas érzésekhez, melylyel már a legjobb királyné temetése napján az egész magyar nemzet eltöltik.

— Magtalanság megadóztatása. Madagaskar szigetén a jövő évtől kezdve külön adót vetnek ki azokra a mindkét nembeli állampolgárokat, akik utódokról nem gondoskodnak. Minthogy a sziget lakossága utóbbi években nagyon megfogyott, elhatározták, hogy minden férfit, aki betöltötte huszonötödik életévét, anélkül, hogy legalább egy törvényes gyermek atyja volna, 12 frt adót vetnek ki. Minden huszadik életévét betöltött nő, ha akár házasságban, akár azon kívül gyermeke nem született, hat forint adót fizet. Ilyen módon hát egy magatlan házaspár, azon a keserűségen fölül, melyet a gyermekek hiánya miatt érez, még évenként 18 frt magtalansági adót is fizethet.

— A háromszéki gazdasági bizottság közli Földmivelségi m. kir. Miniszter 58062/98. számú rendeletét. Berlinben székelő cs. és kir. nagykövetségünk értesítése szerint az 1897. évi október hó 1-én Németországban életbe léptetett törvény alapján, Margarin, vaj, sajt zsir-féléknek Németországba történő bevitelét alkalmából, a határvonali vámhatóságok, nem különben a rendeltetési hely rendőri közegei legszigorúbban tartoznak ügyelni arra, hogy efféle kereskedelmi czélokra szánt zsiradék, illetve élelmi cikket tartalmazó küldemények tartalmukat illetőleg feltétlenül helyesen bevallva érkezzenek, illetve vétessenek át. Erről czímet oly kéréssel értesitem, hogy hatáskörében az érdekelt gazdaköröket is figyelmeztetni sziveskedjék, miszerint neta-

lán Németországba irányított ily tartalmu küldeményeiknél megfelelően járjanak el. Budapesten, 1898. évi augusztus hó 26-án. A miniszter megbízásából: Forster s. k.

— **Necrolog.** Lapunk kitűnő munkatársát: Szabó Lázár k.-martonfalvi tanítót sulyos csapás érte. Felesége született Albu Etelka k.-martonfalvi postamesternek f. hó 17-én meghalt. Az elhunytat férjén kívül három gyermek gyászolja. Nyugodjék csendesen!

— **Hirtelen halál.** Bakesi Gáspár aicsernátóni nyugalmazott tanító a cséplő géppel csépettetett. — Egy pillanatban szó nélkül összeesett és meghalt. Szív szélhűdés ölte meg a szegény embert.

Nyilttér,*)

Henneberg-selyem

45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyáraimból rendeltetnek, — fekete, fehér és színes, — a legdivatosabb szövés szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** postabér és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — **mintákat pedig postafordultával** küldenek

Henneberg G. Selyemgyárai (cs. és k. udvari szállító) Zürichben

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

*) E rovat alatt közlőtekért felelősséget nem vállal a szerk

Hirdetések.

Van szerencsém úgy a helybeli mint vidéki t. közönség szíves tudomására adni, hogy Kovásznán

ÁLLANDÓ FOGGYÓGYÁSZATI TERMET

nyitottam, a hol a foggyógyászat körébe vágó minden műveletet úgy operatív, mint technikai ágba elvállalok.

Rendelés minden nap reggeltől estig.

Dr. Morvay István

25 93—* egyetemes orvos-tudor, fog- és szájbetegségek speciálistája.

SCHISSER PÁL

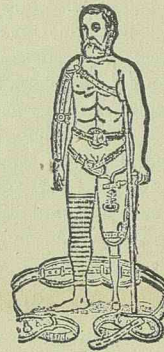
első nagy kárpitos-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszilárdabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 frtől feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlitott faszékek és függőny-tartók, tükrök, toilett-asztalok, lószőr és tengerifü matrácok és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Összehajtható vas-ágyak 32 rugós matráccezal.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.
(88 61—100)

SPECZIALISTA SÉRVKÖTŐKBEN.

A Keleti-féle csász. és kir. szab. sérvkötő orvosi tekintélyek véleménye szerint a legtekélyesebb ezen nemből, nem csuszik, nem gyakorol kellemetlen nyomást és eltávolítja czélszerű szerkezeténél fogva az eddigi sérvkötők hiányát.

A Keleti-féle gummi sérvkötő idomítható pellottával, szarvas bőrvédővel és biztonsági övvel.

Cs. és kir. osztrák-magyar és belga kir. szabadalom.

Kiüntetve Brüsszelben aranyéremmel és díszokmányokkal.

Árak: egyoldalu 6 frt. kétoldalu 12 frt.

Gyáramban készülnek ezenkívül: mülábak, műkezek, járó- és nyújtó-gépek, egyenestartók (Hessing-féle rendszer), orthopádiai fűzők, háskötők, göresérharisnyák és mindenféle gummiárak urak és hölgyek részére.

Megrendeléseket pontosan és díszkréten eszközöl:

KELETI J.

csász. és kir. orvos sebészeti mű- és kötszer gyáros.

Budapest. (Alapított 1878.)

IV. Koronaherczeg utca 17.

Sebészeti műszergyár gázmotor erővel:

IV. Rostély-utca 15.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nem megfelelő kötszerek készséggel becséréltetnek.

Ezen hirdetés tulajdonosának vételnél 10% engedélyeztetik.

Ezen hirdetés tulajdonosának vételnél 10% engedélyeztetik.

Hirdetések

lapunk kiadóhivatalában jutányos áron felvétetnek.